

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtion viljavarastosta.

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.

Valtion viljavarastosta annettu laki (595/61) on määräaikainen ja sen voimassaoloaika on jouduttu useita kertoja pidentämään. Viimeksi näin on tapahtunut 19 päivänä joulukuuta 1975 annetulla lailla (990/75), jonka mukaan laki valtion viljavarastosta on voimassa vuoden 1980 loppuun. Valtion viljavaraston asema keskeisenä viljahuoltoa hoitavana laitoksena on vakiintunut ja sille on viimeksi kuluneina vuosina annettu pysyväisluontoisia tehtäviä myös muulla lainsäädännöllä. Valtion viljavaraston

liiketoiminnan investointi- ja sopimustoiminta edellyttää pysyvää käytäntöä ja jatkuvuutta. Sen vuoksi esityksessä ehdotetaan, että uusi laki olisi pysyvä.

Lakiehdotus vastaa pääpiirteissään vanhaa lakia. Oleellisin lisäys voimassaolevaan lakiin on esitys viljan varmuusvarastoinnista. Esityksen mukaan valtion viljavarasto olisi velvollinen pitämään varmuusvarastoa, jonka määrän tulisi olla vähintään 900 miljoonaa kiloa. Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1981 alusta.

YLEISPERUSTELUT.

1. Nykyinen tilanne.

Valtion viljavarasto perustettiin vuonna 1927 annetulla lailla. Seuraavana vuonna annettiin valtion viljavarastoa koskeva asetus ja välittömästi sen jälkeen valtioneuvosto vahvisti viljavaraston ohjesäännön.

Valtion viljavaraston tehtävät rajoittuivat aluksi melkein yksinomaan valtion laitosten ja armeijan viljan tarpeen tyydyttämiseen. Vuoden 1951 viljavarastolaissa annettiin valtion viljavarastolle lisätehtäviä, joista tärkein oli viljan hankkimisesta ja varastoisesta sekä varastoisesta edistämisestä huolehtiminen. Lisäksi valtion viljavaraston tehtävänä oli suorittaa viljan ostoja ja myyntejä kotimaisen viljan kysynnän pysyttämiseksi mahdollisimman vakaana ja hintojen pysyttäminen vahvistetulla tasolla. Niinikään valtion viljavaraston oli kerättävä siemenvarastoja katovuosien varalle. Erityisen merkittävää vuoden 1951 viljavarastolaissa oli

se, että viljan hintojen pitämiseksi vahvistetulla tasolla, valtioneuvosto voi päättää, että ulkomaista viljaa ja viljatuotteita saadaan tuoda maahan vain valtion viljavaraston toimesta tai sen antamalla luvalla ja asettamalla ehdoilla. Tämän säännöksen johdosta laki oli säädettävä perustuslaillisessa järjestyksessä.

Voimassaolevan, vuonna 1961 annetun lain mukaan valtion viljavaraston on edellä mainittujen tehtävien lisäksi huolehdittava maan viljan tarpeen tyydyttämisestä sekä kotimaisen viljan tuotannon alueellisesta suuntaamisesta tuotantoedellytyksiä vastaavasti eri osiin maata. Valtion viljavarasto voi myös ostaa, myydä ja varastoida sekä tuoda maahan ja viedä maasta vilja-, nurmi-, rehu-, palko- ja juurikasvien siemeniä niiden saannin ja menekin turvaamiseksi sekä ostaa, myydä ja varastoida sekä tuoda maahan ja viedä maasta perunajauhoa silloin, kun se on tarpeen perunajauhon saannin turvaamiseksi tai kotimaassa tuotettujen peru-

noiden menekin ja hintavaihteluiden tasaamiseksi. Vuonna 1973 lisättiin lakiin säännös, jonka mukaan valtioneuvosto voi päättää, että viljaa ja viljatuotteita saadaan viedä maasta vain valtion viljavaraston toimesta tai sen antamalla luvalla ja asettamalla ehdoilla.

Voimassaolevassa laissa on myös säännös, jonka mukaan valtioneuvosto vahvistaa ne hinnat, joilla valtion viljavarasto ostaa kotimaista leipäviljaa ja myy ulkomaista leipäviljaa. Nämä hinnat on, jollei erityisistä syistä muuta johdu, vahvistettava niin kuin valtion viljavaraston toiminnankin on tapahduttava yleisiä liikeperiaatteita noudattaen. Poikkeuksen tästä pääsäännöstä muodostaa lain 7 §, jonka mukaan eräissä tapauksissa ulkomaisen leipäviljan myyntihinta voidaan vahvistaa alemmaksikin kuin mihin se liikeperiaatteiden mukaan olisi määrittävä.

2. Esityksen oleelliset muutokset voimassaolevaan lakiin.

Valtion viljavarastosta annetun lain säännökset vastaavat pääosin laitokselle asetettuja vaatimuksia. Tämän vuoksi lakiehdotukseen sisältyy vain muutamia muutoksia. Oleellisimpana muutoksena on valtion viljavaraston tehtäviin lisätty velvollisuus huolehtia viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoinnista. Lisäksi valtion viljavaraston tehtäviin esitetään lisättäväksi valtioneuvoston satovuositain antamien määräysten mukaisesti huolehtia viljaylijäämien sijoittamisesta. Valtioneuvosto vahvistaisi esityksen mukaan nykyisestä käytännöstä poiketen myöskin rehuviljan tukkuostohinnat. Valtion viljavaraston nykyistä 150 miljoonan markan lainanottovaltuutta esitetään nostettavaksi enintään 300 miljoonaan markkaan. Muilta keskeisiltä osin lakiesitys vastaa voimassa olevaa lakia.

3. Viljan ja kylvösiementen varmuusvarastointi.

3.1. Nykyinen varastokapasiteetti.

Viljan varmuusvarastoinnista ei ole olemassa lakiin sidottuja säännöksiä. Asetuksella valtion viljavarasto on sen sijaan velvoitettu pitämään leipäviljan perusvarastoa, jonka suuruu-

den valtioneuvosto vahvistaa. Perusvaraston määräksi vahvistettiin 230 miljoonaa kiloa, mutta sitä alennettiin heikon kotimaisen sadon johdosta 9.2.1978 130 miljoonaan kiloon ja 7.9.1978 90 miljoonaan kiloon.

Viljan varastointi tapahtuu valtion viljavaraston, viljaa käyttävän teollisuuden ja viljakauppaa harjoittavien liikkeiden sekä viljelijöiden toimesta. Lain velvoitteet viljan varastoinnista koskevat ainoastaan valtion viljavarastoa. Kaupan ja teollisuuden varastot ovat lähinnä niinsanottua kaupallista varastoa, jolla turvataan osaksi alan teollisuuden raaka-aineen tarve ja tasataan viljan markkinoille tulon vaihtelua. Viljelijöiden varastot palvelevat sekä kaupallista tarkoitusta viljan korjuun ja markkinoinnin välisenä aikana että tilan omaan käyttöön tulevan viljan varastoina. Vuoden 1980 lopussa, mukaanlukien rakenteilla olevat varastotilat, arvioidaan varastotiloja olevan seuraavasti: valtion viljavarasto noin 950 miljoonalle kilolle, teollisuus ja kauppa noin 1 000 miljoonalle kilolle ja maatilat noin 3 100 miljoonalle kilolle irtoviljaa.

3.2. Varmuusvarastot ja varastokapasiteetin kehittäminen.

Maan viljavarastot ovat olleet suhteellisen pienet riittääkseen tasaamaan viljasatojen vuotuisia vaihteluita. Tämä on johtanut siihen, että peräkkäisinä vuosina on jouduttu sekä viemään että tuomaan viljaa. Viljahuollon varmuuden turvaamiseksi on tarpeellista, että maassa olisi jatkuvasti viljavarastot, jotka olisivat käytettävissä mahdollisissa poikkeuksellisissa oloissa.

Hallitus käsitteli 24.10.1978 viljavarastotilannetta ja katsoi, että kolmen seuraavan vuoden aikana tulisi varastotiloja rakentaa lisää 600 miljoonalle kilolle. Asiaa valmistellut työryhmä päätyi 1 100—1 300 miljoonan kilon pitkäaikaisvarastointitavoitteisiin, josta varmuusvarastoja olisi noin 900 miljoonaa kiloa. Rakennettavista varastotiloista vuosina 1979—81 valtion viljavarasto rakentaisi varastotilaa 300 miljoonalle kilolle sekä kauppa ja teollisuus yhteensä 150 miljoonalle kilolle. Maatilojen varastotiloja lisättäisiin niin ikään 150 miljoonan kilon varastomäärällä.

Puolustustaloudellinen suunnittelukunta esitti vuoden tarvetta vastaaviksi varastoiksi leipäviljaa 450 miljoonaa kiloa ja rehuviljaa 2 500

miljoonaa kiloa eli yhteensä 2 950 miljoonaa kiloa.

Valtion ja maataloustuottajain keskusjärjestöjen välillä sovittiin 31.3.1980 hyväksytyin maataloustuloratkaisun yhteydessä, että viljan varmuusvarastointia lisätään vuoden 1980 viljaisadoista. Tavoitteeksi asetetaan 400 miljoonan kilon leipävilja-, 400 miljoonan kilon rehu- ja 100 miljoonan kilon siemenviljavarmuusvarastot.

Maa- ja metsätalousministeriön 24.1.1980 asettama työryhmä on laatinut ehdotuksen viljan varmuusvarastoinnin järjestämiseksi. Laki-ehdotuksen varmuusvarastointia koskevat säännökset perustuvat työryhmän esitykseen.

Antaessaan vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesityksen eduskunnalle hallitus lähti siitä, että viljan ja nurmikasvien varmuusvarastointia on tarkoitus lähivuosina asteittain lisätä kotimaisen tuotannon sallimissa puitteissa siten, että saavutetaan 900 miljoonan viljakilon varmuusvarastotaso. Vuoden 1981 alussa muodostetaan valtion viljavaraston omistuksessa olevasta viljasta 350 miljoonan kilon varmuusvarasto, jota pyritään vuoden 1981 aikana vielä lisäämään noin 100 miljoonalla kilolla. Nurmikasvien siemenistä pyritään perustamaan lähivuosina 1 miljoonan kilon varmuusvarasto.

Varastointiasteen noustessa on tarvittavien tilojen rakentaminen pääasiassa tapahtunut laajentamalla valtion viljavaraston varastoja. Lisäksi maataloustuotevarastojen korkotukilainoista annetun lain nojalla voidaan teollisuuden ja kaupan sekä maatalouden yhteyteen rakentaa yhteensä 300 miljoonan kilon lisävarastotilat. Valtion viljavaraston tekemien varastointisopimusten määriä lisättäisiin, huomioonottaen valtion viljavaraston käytettävissä olevat omat varastotilat, valtion tulo- ja menoarvioon vuosittain otettavien määrärahojen puitteissa.

Lakiehdotuksen mukaan varmuusvaraston määrä olisi vähintään 900 miljoonaa kiloa. Valtioneuvosto vahvistaisi erikseen, paljonko varmuusvarastoissa olisi pidettävä leipä-, rehu- ja siemenviljaa sekä nurmikasvien siementä.

Varmuusvarastojen lisääminen 900 miljoonaa kiloon tulisi pyrkiä toteuttamaan kotimaisella tuotannolla. Varastojen lisääminen tähän määrään saakka arvioidaan tapahtuvan vuosien 1981—87 aikana. Tavoitteeseen edettäisiin asteittain kotimaisen tuotannon sallimissa puitteissa siten, että viljan vientiä ei tulisi tapahtua muilta osin kuin tehtyjen kansainvälisten sitou-

musten täyttämiseksi ennen kuin 900 miljoonan kilon varmuusvarastotavoite on saavutettu.

Viljan varastointikäytäntö tulisi lakiehdotuksen mukaan pysymään oleellisilta osiltaan aikaisemman käytännön mukaisena. Varastoinnin järjestämiseksi maatalouden, teollisuuden ja kaupan yhteyteen valtion viljavarasto tulisi tekemään pitkäaikaisia varastointisopimuksia.

4. Esityksen taloudelliset vaikutukset.

Esityksessä tarkoitettujen viljan varmuusvarastoinnin kustannukset aiheutuvat varmuusvarastointiin tarvittavien varastotilojen rakentamis- ja varmuusvarastoihin ostettavan viljan pääomakustannuksista ja varmuusvarastoissa olevan viljan vuotuisista hoitomenoista.

Varmuusvarastointiin tarvittavien varastotilojen rakentamisen rahoittaminen tapahtuisi valtion viljavaraston osalta viljavaraston oman menoarvion puitteissa viljavarastorahaston varojen käytön ja lainanoton turvin. Muiden varastonpitäjien osalta varastotilojen rakentamista tuetaan jo vanhastaan valtion taholta maataloustuotevarastojen rakentamisen korkotukilainoituksen avulla.

Viljan varmuusvarastoinnista huolehtiminen on tarkoitus antaa valtion viljavaraston tehtäväksi. Varmuusvarastoinnista aiheutuvat kustannukset voidaan korvata varastonpitäjille vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon otettavasta määrärahasta.

Varmuusvarastoihin ostettavan viljan pääomakustannukset ovat ehdotetun vähintään 900 miljoonan kilon osalta vuoden 1980 hintatason mukaan arvioituna noin 1 080 miljoonaa markkaa. Tästä viljamäärästä on osa jo valtion viljavaraston hallussa ja rahoitettu siten, että lisärahoitusta tarvitaan noin 500 miljoonan kilon ostamista varten. Tämän viljamäärän pääomakustannukset ovat vuoden 1980 hintatason mukaan noin 600 miljoonaa markkaa. Tarkoituksena on, että vuosittain valtion tulo- ja menoarvion laadinnan yhteydessä päätetään, onko valtion tulo- ja menoarviosta siirrettävä varoja viljavarastorahastoon vai voidaanko kulloinkin sovittavan varmuusvarastoon siirrettävän viljamäärän rahoittaminen hoitaa kokonaan viljavaraston oman talouden puitteissa esimerkiksi lainanottoa lisäämällä. Tavoitteeksi asetetun vähintään 900 miljoonan kilon varmuusvarastotason saavuttamisen aikataulu ja vilja-

pääoman rahoituksen toteuttamistapa riippuu luonnollisesti kulloinkin vallitsevasta satotilanteesta ja siitä, kuinka suuria viljamääriä on mahdollista siirtää varmuusvarastoon. Vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesityksessä on ehdotettu siirrettäväksi 20 miljoonaa markkaa viljavara-
varastorahastoon varmuusvarastoon ostettavan viljan ja nurmikasvien siementen rahoittamiseen valtioneuvoston vahvistamien viljamäärien puitteissa.

Varmuusvarastoissa olevan viljan vuotuiset hoitomenot, jotka koostuvat varastotilainvestointien kustannuksista ja varastossa olevan viljan hoitokustannuksista, on ehdotetun vähintään 900 miljoonan kilon osalta arvioitu vuoden 1980 hintatason mukaan täydessä määrässään noin 40 miljoonaksi markaksi vuodessa. Vuoden 1981 tulo- ja menoarvioesityksessä on lähdetty siitä, että vuoden 1981 alussa muodostetaan valtion viljavaraston omistuksessa jo olevasta viljasta 350 miljoonan kilon varmuusvarasto, jota pyritään vuoden 1981 aikana vielä lisäämään noin 100 miljoonalla kilolla. Tulo- ja menoarvioesityksessä on ehdotettu myönnettäväksi 17,6 miljoonaa markkaa

edellä mainittujen 450 miljoonan kilon varmuusvarastoinnista aiheutuvien kustannusten korvaamiseen valtioneuvoston tarkemmin määräämin perustein.

Lakiehdotuksessa esitetään valtion viljavaraston lainanottovaltuuden enimmäismäärä korotettavaksi 150 miljoonasta markasta 300 miljoonaan markkaan. Korotus on katsottu tarpeelliseksi muun muassa juuri edellä todettujen varmuusvarastotilojen rakentamisen helpottamiseksi valtion viljavaraston osalta.

5. Esityksen organisatoriset vaikutukset.

Valtion viljavaraston organisaatio esitetään lakiehdotuksessa pidettäväksi ennallaan. Kun varmuusvarastomäärien kasvattaminen tapahtuu toisaalta hyväksikäyttäen olemassaolevaa valtion viljavaraston organisaatiota ja toisaalta teollisuuden ja kaupan yhteydessä olevia toimipisteitä, ei järjestelmä aiheuta uuden organisaation muodossa lisäkustannuksia.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.

Lakiehdotus vastaa pääosiltaan 30 päivänä joulukuuta 1961 annettua lakia valtion viljavarastosta (595/61) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. Oleellimmat muutokset sisältyvät lakiehdotuksen 2, 6, 9 ja 10 §:iin.

1 §. Pykälä on voimassaolevan lain mukainen.

2 §. Pykälä on voimassaolevan mukainen paitsi, että 2 momentin 2 kohtaan on otettu säännös, jonka mukaan valtion viljavarasto huolehtii viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoinnista. Momentin 3 kohdan mukaan valtion viljavarasto tuo maahan ja vie maasta viljaa ja viljatuotteita. Harkittaessa tarvittavia viljan ja viljatuotteiden vienti- ja tuontimääriä tulee ottaa huomioon maan elintarvikehuollon turvaamiskohdat sekä viljaylijäämien markkinointi.

Viljatuotteilla tarkoitetaan laissa jauhoja, ryynejä tai vastaavia. Valtion viljavaraston tehtävänä on ollut tähän saakka ilman lakiin perus-

tuva määräystäkin huolehtia viljaylijäämien sijoittamisesta. Tätä koskeva säännös on otettu momentin 5 kohtaan.

3 §. Pykälä on esitetty voimassaolevan lain mukaiseksi muilta osin paitsi, että siemen-sana on tarkennettu kylvösiemeneksi ja pykälän 3 kohtaan on lisätty valtion viljavarastolle mahdollisuus ostaa, myydä ja varastoida perunaa kotimaisten ruokaperunamarkkinoiden vakaannuttamiseksi.

4 §. Pykälä on voimassaolevan lain mukainen.

5 §. Pykälässä on yhdistetty voimassaolevan lain 5 ja 5 a §:t. Asialliselta sisällöltään esitys vastaa muutoin voimassaolevaa lakia paitsi, että valtioneuvosto voi päättää, että nurmikasvien siemeniä saadaan tuoda maahan vain valtion viljavaraston toimesta tai sen antamalla luvalla ja asettamalla ehdoilla.

6 §. Rehuviljan tavoitehinnat vahvistetaan maataloustulolain mukaisissa maataloustuloa

koskevista neuvotteluissa, minkä vuoksi pykälään on otettu maininta, että valtioneuvosto vahvistaa myös valtion viljavaraston maksettavat rehuviljan tukkuostohinnat. Muutoksena voimassaolevaan lakiin ehdotetaan, että valtioneuvosto vahvistaisi myös myyntihinnan kotimaiselle leipä- ja rehuviljalle.

7 § on voimassaolevan lain mukainen.

8 § on voimassaolevan lain mukainen.

9 §. Pykälässä on viljan ja kylvösiementen varmuusvarastointia koskevat säännökset. Pykälän 1 momentin mukaan on valtion viljavaraston pidettävä vähintään 900 miljoonan kilon määräistä viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoa. Valtioneuvosto vahvistaisi erikseen, paljonko varmuusvarastoissa on pidettävä leipä-, rehu- ja siemenviljaa sekä nurmikasvien siementä. Leipäviljana pidetään vehnää ja ruista.

Pykälän 2 momentin mukaan valtioneuvosto voisi kuitenkin erityisistä syistä tai tilanteesta, jossa kotimaisen kysynnän tyydyttämiseksi jouduttaisiin maahan tuomaan viljaa, alentaa tarpeelliseksi katsomillaan määrillä olemassaolevin leipä-, rehu- ja siemenviljan varmuusvarastoja. Laissa tarkoitettuna erityisenä syynä voidaan pitää kotimaisen viljan satotasojen määrällisiä ja laadullisia vaihteluita, katoja, pilaantumista tai sitä, että kansainvälisten sitoumusten täyttämiseksi muuten jouduttaisiin hankkimaan ulkomaista viljaa.

Mikäli varmuusvarastoja on jouduttu alentamaan, tulee ryhtyä toimenpiteisiin viljan kotimaisen tuotannon määrän lisäämiseksi niin, että varmuusvarastot voidaan saada aikaisemmalle tasolle. Maan eri osien viljatarpeen tyydyttämiseksi on tarkoituksenmukaista hajauttaa viljan varmuusvarastoja maan eri osiin, minkä vuoksi 5 momenttiin on otettu säännös, jonka mukaan valtion viljavarasto voi sopia varmuusvarastojen pitämisestä myös muissa kuin valtion viljavaraston omistamissa varastotiloissa. Palko- ja juurikasvien tuotannon varmistamiseksi voisi valtioneuvosto velvoittaa valtion viljavaraston pitämään myös näiden siementen varmuusvarastoja.

10 §. Pykälässä esitetään, että viljan varmuusvarastoinnista aiheutuvat hoitomenot voitaisiin korvata valtion viljavarastolle vuosittain valtion tulo- ja menoarvion puitteissa valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan. Valtioneuvosto vahvistaisi vuosittain 8 §:n 5

momentissa tarkoitettujen varmuusvarastointisopimusten hoitokorvausten enimmäismäärät. Valtioneuvosto vahvistaisi vuosittain varastointikorvauksen erikseen valtion viljavaraston varastoissa pidettävän viljan osalta sekä ne varastointikorvauksen enimmäismäärät, jotka voidaan maksaa maatalojen, kauppaliikkeiden ja teollisuuden yhteydessä oleviin varastotiloihin sijoitetun varmuusvarastoviljan osalta. Osa viljan varmuusvarastoinnista on tarkoituksenmukaista toteuttaa hajautettuna alueellisesti eri osiin maata. Tällöin tullaan osittain käyttämään myös varastotiloja, joiden kustannus saattaa olla korkeampi kuin varastotilan kustannus suurissa varastoissa. Tältä osin voitaisiin varastoimiskorvaus vahvistaa alueellisesti erilaisittuna. Valtion viljavarasto tekisi näiden enimmäismäärien puitteissa varmuusvarastosopimuksia.

11—13 §:t vastaavat voimassaolevan lain 8, 11 ja 12 §:ien säännöksiä.

14 §. Valtion viljavaraston toiminnan laajentuessa ehdotetaan valtion viljavaraston lainanottovaltuuksia lisättäväksi 150 miljoonasta markasta 300 miljoonaan markkaan.

15 §. Pykälä on lähes entisen lain mukainen paitsi, että johtokunnan jäsenten määrä on otettu lakiin ja että valtioneuvosto määräisi johtokunnan puheenjohtajan.

16—17 §:t vastaavat voimassaolevan lain 15—16 §:iä.

18 § vastaa voimassaolevan lain 10 §:ää muilta osin paitsi, että tilintarkastajien määrää on esitetty lisättäväksi kahdesta neljään. Tilintarkastajista tulisi yhden olla KHT:n tutkinon suorittanut.

19 § vastaa voimassa olevan lain 17 §:ää.

20 §. Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1981 alusta.

Säätämisjärjestys.

Lakiehdotuksen 5 §:n mukaan valtion viljavarasto voisi saada yksinoikeuden tuoda maahan viljaa ja viljatuotteita sekä nurmikasvien siemeniä ja viedä maasta viljaa ja viljatuotteita. Tämän säännöksen johdosta laki olisi säädettävä perustuslain säätämisjärjestyksessä.

Edellä lausutun perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus.

Laki

valtion viljavarastosta.

Eduskunnan päätöksen mukaisesti, joka on tehty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla, säädetään:

Yleisiä säännöksiä.

1 §.

Valtion viljavarasto on maa- ja metsätalousministeriön alaisena toimiva valtion laitos.

Valtion viljavaraston tehtävät.

2 §.

Valtion viljavaraston tehtävänä on huolehtia maan viljan tarpeen tyydyttämisestä, viljan varastoinnin edistämisestä sekä kotimaisen viljan tuotannon alueellisesta suuntaamisesta tuotantopedellytyksiä vastaavasti eri osiin maata samoin kuin kotimaisen viljan kysynnän ja menekin lisäämisestä ja hintojen pysyttämistä vakaina.

Edellä 1 momentissa mainittujen tehtävien toteuttamiseksi valtion viljavarasto:

1) ostaa, myy ja vaihtaa sekä varastoi viljaa;

2) huolehtii viljan ja kylvösiementen varmuusvarastoinnista;

3) tuo maahan ja vie maasta viljaa ja viljatuotteita;

4) huolehtii viljan kaupan ja varastoinnin edistämisestä maassa huomioonottaen myös paikalliset erikoistarpeet; sekä

5) huolehtii viljailijöiden sijoittamisesta valtioneuvoston satovuositain antamien määräysten mukaisesti.

3 §.

Valtion viljavarasto voi myös:

1) hankkia puolustusvoimain ja muiden valtion laitosten tarvitsemaa viljaa ja viljatuotteita;

2) ostaa, myydä ja varastoida sekä tuoda maahan ja viedä maasta vilja-, nurmi-, rehu-, palko- ja juurikasvien kylvösiementä niiden saannin ja menekin turvaamiseksi; sekä

3) ostaa, myydä ja varastoida perunajauhoa ja perunaa sekä tuoda maahan ja viedä maasta perunajauhoa silloin kun se on tarpeen perunajauhon saannin turvaamiseksi tai kotimaassa tuotettujen perunoiden menekin ja hintavaihteluiden tasaamiseksi.

4 §.

Valtioneuvosto voi antaa valtion viljavaraston tehtäväksi:

1) hankkia puolustusvoimille ja muille valtion laitoksille myös muita elintarvikkeita ja maataloustuotteita kuin viljaa ja viljatuotteita; ja

2) suorittaa valtion viljavaraston toimialaan liittyviä valvontatehtäviä.

5 §.

Valtioneuvosto voi päättää, että viljaa ja viljatuotteita sekä nurmikasvien siementä saadaan tuoda maahan ja että viljaa ja viljatuotteita saadaan viedä maasta vain valtion viljavaraston toimesta tai sen antamalla luvalla ja asettamalla ehdoilla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettusta päätöksestä on viipymättä ilmoitettava eduskunnan puhemiehelle, jonka on saatettava päätös eduskunnan tietoon heti, tahi, jollei eduskunta ole koolla, niin pian kuin se on kokoontunut, ja on päätös kumottava, jos eduskunta niin päättää.

Hintojen vahvistaminen.

6 §.

Valtioneuvosto vahvistaa ne hinnat, joilla valtion viljavarasto ostaa ja myy kotimaista leipä- ja rehuviljaa ja myy ulkomaista leipäviljaa, taikka antaa yleiset ohjeet mainittujen hintojen määrittämisestä.

Edellä 1 momentissa mainitut hinnat on vahvistettava ja ohjeet annettava, jollei 2 §:n 1 momentissa säädetyistä tarkoituseristä muuta johdu, siten että hinnat vastaavat yleisten liikeperiaatteiden mukaan määräytyviä hintoja.

7 §.

Valtioneuvosto voi elinkustannusten pitämiseksi kohtuullisina, satovahinkojen vaikutusten lieventämiseksi tai muun erityisen tarkoituksen toteuttamiseksi vahvistaa ulkomaisen leipäviljan myyntihinta 6 §:n 2 momentissa

säädettyjen perusteiden mukaan määräytyvää hintaa alemmaksi. Myyntihintaa ei kuitenkaan saa määrätä omakustannushintaa pienemmäksi, ellei siitä viljavarastolle aiheutuvan tappion korvaamiseksi myönnetä valtion tulo- ja menoarviossa määrärahaa.

8 §.

Valtion viljavaraston on, mikäli tästä laista tai sen nojalla annetuista säännöksistä tai määräyksistä ei muuta johdu, noudatettava toiminnassaan yleisiä liikeperiaatteita.

Viljan ja kylvösiementen varmuusvarastointi.

9 §.

Maan vilja- ja kylvösiemenhuollon varmistamiseksi valtion viljavarasto on velvollinen pitämään varmuusvarastoa, jonka suuruus on vähintään 900 miljoonaa kiloa. Valtioneuvosto vahvistaa varmuusvarastossa pidettävät leipä-, rehu- ja siemenviljan sekä nurmikasvien siementen määrät. Leipäviljan varmuusvarastoa ei saa kuitenkaan vahvistaa 400 miljoonaa kiloa eikä rehuviljan varmuusvarastoa 200 miljoonaa kiloa pienemmäksi.

Valtioneuvosto voi erityisistä syistä tai tilanteessa, jossa kotimaisen kysynnän tyydyttämiseksi jouduttaisiin maahan tuomaan viljaa, vähentää vahvistettuja varmuusvarastomääriä. Mikäli valtioneuvosto päättää vähentää viljan varmuusvarastoa siten, että leipäviljan varmuusvarasto alittaa 400 miljoonaa kiloa tai rehuviljan varmuusvarasto alittaa 200 miljoonaa kiloa, on ennen päätöksen tekemistä varmuusvaraston alentamisesta hankittava puolustustaloudellisen suunnittelukunnan lausunto.

Varmuusvarastojen määrä on palautettava 1 momentissa säädetylle tasolle heti, kun kotimaisesta viljasadosta voidaan sijoittaa tarvittava määrä varmuusvarastoihin.

Valtioneuvosto voi päättää, että valtion viljavarasto on velvollinen pitämään omistuksessaan myös palko- ja juurikasvien siementen varmuusvarastoja.

Valtion viljavarasto voi sopia tässä pykälässä tarkoitettujen varmuusvarastojen pitämisestä myös muissa kuin valtion viljavaraston omistamissa varastotiloissa (varmuusvarastosopimus).

10 §.

Edellä 9 §:ssä tarkoitettujen varmuusvarastojen varastoimiskustannukset voidaan korvata vuosittain valtion tulo- ja menoarvioon otetta-

vasta määrärahasta. Valtioneuvosto vahvistaa vuosittain valtion viljavaraston omistamissa varastotiloissa pidettävän varmuusvarastoviljan varastointikorvauksen sekä 9 §:n 5 momentissa tarkoitettujen varmuusvarastosopimusten varastoimiskorvausten enimmäismäärät erikseen maitilojen, kauppaliikkeiden sekä teollisuuslaitosten varastotilojen osalta.

11 §.

Valtion viljavarasto saa myydä myös puolustusvoimain ja muiden valtion laitosten tarpeisiin hankittuja tavaroita muille, milloin se piilautumisvaaran tai varastoimisvaikeuksien takia tai muista sellaisista syistä on tarkoituksenmukaista.

Rahoitus ja lainanottovaltuudet.

12 §.

Valtion viljavaraston toiminnan rahoittamista varten on sen hoidossa viljavarastorahasto.

Viljavarastorahasto jakautuu perusrahaan ja käyttörahastoon. Perusrahaan kuuluvat valtion tulo- ja menoarviossa viljavarastorahastoon siirretyt varat. Käyttörahasto muodostetaan valtion viljavaraston liiketoiminnan tuottamista vuotuisista ylijäämistä.

Käyttörahasto ei saa olla perusrahaa suurempi.

Valtion viljavaraston liiketoiminnan tuottama vuotuinen ylijäämä siirretään käyttörahastoon, jollei käyttörahasto ole jo perusrahaan suuruinen tai jollei valtioneuvosto määrää ylijäämää tai osaa siitä tuloutettavaksi valtiovarastoon.

Valtion viljavaraston liiketoiminnan tuottama tappio katetaan käyttörahastosta.

13 §.

Valtion viljavarasto saa ostaa ja myydä kiinteää omaisuutta valtioneuvoston luvalla.

14 §.

Milloin viljavarastorahaston varat osoittautuvat riittämättömiksi valtion viljavarastolle kuuluvien tehtävien rahoittamiseen, valtion viljavarasto voi valtioneuvoston luvalla ja sen hyväksymillä ehdoilla ottaa toimintaansa varten lainaa, jonka määrä ei saa kerrallaan ylittää kolmeasataamiljoonaa markkaa.

Hallinto.

15 §.

Valtion viljavaraston hallintoa hoitavat johtokunta ja toimitusjohtaja sekä, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, johtokunnan ottamat toimihenkilöt.

Valtion viljavaraston johtokunnassa on puheenjohtaja ja viisitoista muuta jäsentä, joilla kullakin on henkilökohtainen varamies.

Valtioneuvosto määrää johtokunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan, muut jäsenet sekä henkilökohtaiset varamiehet neljäksi vuodeksi.

Valtioneuvosto ottaa valtion viljavaraston toimitusjohtajan ja vahvistaa hänen palkkauksensa.

Erinäisiä säännöksiä.

16 §.

Valtion viljavaraston palveluksessa olevien henkilöiden eläkkeet ja perhe-eläkkeet suoritetaan viljavarastorahaston varoista.

17 §.

Valtion viljavarasto kantaa ja vastaa sekä käyttää muutoinkin puhevaltaa sitä koskevissa asioissa.

18 §.

Valtion viljavaraston kirjanpito on pidettävä kirjanpitolaissa säädetyllä tavalla.

Neljä valtioneuvoston kalenterivuodeksi määräämää tilintarkastajaa, joista yksi on määrättävä valtionalouden tarkastusviraston esityksestä, suorittaa valtion viljavaraston tilintarkastuksen.

Valtioneuvosto vahvistaa valtion viljavaraston tilinpäätöksen.

19 §.

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Lain voimaantulo.

20 §.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1981.

Vuosina 1981—1987 voi tämän lain 9 §:ssä tarkoitettu viljan ja kylvösiementen varmuusvarasto olla alle 900 miljoonaa kiloa ja valtioneuvosto voi vastaavana aikana vahvistaa leipäviljan varmuusvaraston pienemmäksi kuin 400 miljoonaa kiloa sekä rehuviljan varmuusvaraston pienemmäksi kuin 200 miljoonaa kiloa.

Helsingissä 7 päivänä marraskuuta 1980.

Tasavallan Presidentti

URHO KEKKONEN

Maa- ja metsätalousministeri *Taisto Täbkämaa*